

Wojciech Kotowski

"Wypadki drogowe : vademecum
biegłego sądowego", red. J.
Wierciński, A. Reza, Kraków 2002 :
[recenzja]

Palestra 48/5-6(545-546), 246-248

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Recenzje

Wypadki drogowe. Vademecum biegłego sądowego **praca zbiorowa pod redakcją** **J. Wiercińskiego i A. Rezy**

Wyd. Instytutu Ekspertyz Sądowych, Kraków 2002, s. 939.

Pojawienie się na rynku książki o tej problematyce uznać należy za ważny element w stałym, systematycznym i konsekwentnym dążeniu do podnoszenia poziomu postępowań w sprawach wypadków i „kolizji” drogowych. Spostrzeżenie to, w moim najgłębszym przekonaniu, świadczy o wysokiej klasie opracowania, stanowiącego niewątpliwym sukces merytoryczny nauki i praktyki. Jest ono bowiem efektem wieloletnich doświadczeń zespołu specjalistów z Instytutu Ekspertyz Sądowych im. Prof. dr. Jana Sehna w Krakowie, pracowników Politechniki Krakowskiej oraz prawnika znanego z licznych publikacji m.in. z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego i cenionego za wnikliwość oraz analityczność prezentowanych rozwiązań. Zgodnie z supozycją autorów prezentowanego dzieła stanowi ono wszechstronne kompendium wiedzy z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych. Niewątpliwie cel ten został z powodzeniem osiągnięty, ponieważ w treści książki obok zagadnień *stricte* technicznych związanych z mechaniką ruchu samochodu i zderzeń pojazdów wiele miejsca przeznaczono na prezentację metod kryminalistycznego badania zarówno miejsca wypadku, jak i pojazdów oraz osób w nim uczestniczących. Podstawową jednakże część książki, co z uwagi na jej tytułowe zagadnienie jest zupełnie zrozumiałe, stanowią rozważania poświęcone rekonstrukcji czasowo-przestrzennej zdarzeń drogowych, przy okazji których wykorzystano najnowsze opracowania w przedmiotowym zakresie, zarówno krajowe, jak i zagraniczne.

Autorzy opracowania z sympatyczną skromnością twierdzą, że nawet tak obszerna publikacja (939 stron) nie była w stanie wyczerpać istniejących problemów z natury rzeczy wyjątkowo rozległej dziedziny, jaką jest rekonstrukcja. No cóż, dowodzi to jedynie cennych wartości, bowiem tylko z prawdziwego zdarzenia autorytet w określonej dziedzinie nauki i praktyki niezależnie od tego jak dalece rzetelnie podejździe do problemu zawsze będzie czuł niedosyt merytoryczny prezentacji swojej wiedzy i umiejętności. Rekomendowana książka stanowi najobszerniejszą, z dotychczas istniejących, prezentację współczesnych osiągnięć w zakresie kryminalistycznej rekonstrukcji zdarzeń drogowych. Z całą pewnością przyniesie czytelnikowi nie tylko satysfakcję z lektury i pomoc osobom profesjonalnie zajmującym się prawnymi problemami ruchu drogowego – o co słusznie zabiegają jej twórcy – ale również zaspokoi wymagania stosujących najostrejsze kryteria ocenne i powściągliwość w pochwałach cudzych osiągnięć. Dla najbardziej ambitnych Czytelników niewąt-

pliwie cennym walorem opracowania – za co chwala Autorom – jest zamieszczenie w każdym rozdziale właściwej literatury przedmiotu, która otwiera nieograniczony obszar sprzyjający własnym przemyśleniom prowadzącym do wypracowywania w toku analizy porównawczej właściwych rozwiązań konstruktywnie doskonalących proces ujawniania okoliczności zdarzenia oraz wyjaśniania przyczyn ich zaistnienia.

Książka obejmuje 11 rozdziałów i dwa suplementy. Otwierają ją dwa rozdziały poświęcone problematyce prawnej wypadków drogowych. Rozdział I – **Specyfika pracy biegłego** (s. 19–106), autorstwa dr. inż. Jacka Wiercińskiego, wskazuje drogę do poznania roli i znaczenia biegłego w postępowaniu w sprawach wypadków drogowych. Na podkreślenie zasługują obszernie i zarazem precyzyjne wskazówki skierowane zarówno do biegłego, jak i organu zlecającego biegłemu wydanie opinii, w przedmiocie określenia oczekiwań organu procesowego i sposobu ich realizacji przez biegłego. Zawartość rozdziału II – **Problematyka prawna wypadków drogowych** (s. 107–155), pióra dr. hab. Ryszarda A. Stefańskiego, koresponduje z pierwszym, bowiem obejmuje pełny zakres materii *stricte* wiążący się z przestępstwami przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji. Publikację niewątpliwie wzbogaca prezentacja dorobku orzecznictwa i nauki, wypracowanego na gruncie poprzednich ustaw, który nie stracił wartości merytorycznej przydatnej obowiązującemu prawu karnemu. Rozdział III – **Medyczno-sądowe problemy wypadku drogowego** (s. 157–189) w supozycji dr. med. Tomasza Wolnego jest próbą stworzenia wspólnej płaszczyzny porozumienia między medykami sądowymi, a prawnikami na tle problemów *stricte* wiążących się z rekonstrukcją wypadku drogowego. W rozdziale IV – **Podstawowe pojęcia i zasady budowy dróg** (s. 191–225) dr inż. Stanisław Gaca podkreśla – i ma rację – że znajomość podstawowych zasad projektowania i eksploatacji dróg ma istotne znaczenie zarówno w fazie dokumentowania zdarzeń drogowych, jak i dokonywania procesowej oceny ich przebiegu w kontekście ujawnionych warunków drogowych. Obszerny rozdział V – **Pojazdy** (s. 227–344) autorstwa dr. inż. Piotra Świdra, dr. inż. Jana Unarskiego i mgr. inż. Wojciecha Wacha, to wyniki wieloletnich badań specjalistycznych nad mechaniką ruchu pojazdu z uwzględnieniem wszystkich istniejących i zarazem możliwych czynników, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych związanych z tytułowym zagadnieniem. Rozdział VI – **Podstawy mechaniki zderzeń** (s. 345–368) w zamierzeniu dr. inż. Witolda Jordana ma przybliżyć Czytelnikowi podstawy klasycznej teorii zderzeń ciał materialnych w różnych konfiguracjach i ich bilans energetyczny. W rozdziale VII – **Kryminalistyczne aspekty badania miejsca wypadku** (s. 369–388) dr inż. Jacek Wierciński zwięźle i rzeczowo prezentuje znaczenie miejsca wypadku jako źródła dowodowego, zasady dokumentowania wyników oględzin tego miejsca, wiele uwagi poświęcając konstrukcji szkicu sytuacyjnego oraz dokumentowaniu ujawnionych śladów. Ideą rozdziału VIII – **Powypadkowe badania pojazdów** (s. 389–475) autorstwa dr. hab. inż. Witolda Grzegożka, dr. inż. Aleksandra Kuranowskiego, dr. inż. Jana Unarskiego i dr. hab. inż. Romana Wielgosza jest wskazanie na istotę tych badań. Mają one w szczególności na celu ustalenie, czy uszkodzenie określonego elementu konstrukcji pojazdu nastąpiło w wyniku wypadku, czy też miało miejsce przed wypadkiem, a co za tym idzie miało lub mogło mieć wpływ na jego zaistnienie. W kolejnym rozdziale IX – **Wybrane zagadnienia przydatne w rekonstrukcji wypadku** (s. 477–584) dr inż. Witold Jordan, mgr inż. Adam Reza, dr inż. Jan Unarski i mgr inż. Wojciech Wach koncentrują uwagę na bardzo ważnych z punktu widzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego zagadnieniach, a mianowicie procesie reakcji kierowcy i czasowo-przestrzennej analizie wypadku. Najobszerniejszy rozdział X – **Metody rekonstrukcji typowych rodzajów wypadków** (s. 585–854) jest rezul-

tatem wiedzy doświadczeń dr. inż. Witolda Jordana, mgr. inż. Adama Rezy i dr. inż. Jana Unarskiego. Pełna rekonstrukcja przebiegu zdarzenia drogowego z udziałem pojazdów jest możliwa – na co zresztą Autorzy zwracają szczególną uwagę – pod warunkiem wszakże, iż każda jego faza została dokładnie utrwalona w pozostawionych śladach, które w toku oględzin miejsca wypadku zostały ujawnione i udokumentowane. W ostatnim rozdziale XI – **Komputerowe wspomaganie rekonstrukcji wypadków** (s. 855–891) mgr inż. A. Reza zaprezentował osiągnięcia techniki komputerowej w kontekście usprawnienia efektów rekonstrukcji wypadków drogowych, poświęcając wiele miejsca charakterystyce dostępnych programów komputerowych, metod ich wykorzystania, zwracając równocześnie uwagę na związane z tym zagrożenia.

Książkę zamykają dwa suplementy (A i B). Pierwszy autorstwa dr. inż. Jana Unarskiego, poświęcony jest omówieniu zasad funkcjonowania programów kontrolnych do sporządzania opinii (s. 893–907). Drugi pióra dr. Wojciecha Gubały, dotyczy problematyki oceny stanu trzeźwości uczestników wypadków drogowych (s. 909–939).

Prezentując książkę i gorąco ją polecając, chciałbym równocześnie podkreślić, iż przybliżyła ona Czytelnikom i wyjaśniła im wiele skomplikowanych kwestii, które z natury rzeczy stanowią przedmiot zawodowych zainteresowań prawników. Z całą pewnością publikacja powinna stać się lekturą obowiązkową adwokata, w szczególności zajmującego się szeroko rozumianą problematyką ruchu drogowego, bowiem ugruntowanie i stosowanie wskazówek autorytetów, za jakich uznaję twórców książki, niewątpliwie zaowocuje możliwością zweryfikowania opinii biegłego, a tym samym wzmocni skuteczność obrony.

Wojciech Kotowski